

מחקר ביופידבק ויזואלי במהלך לידה רגילה

מחקר חלוץ המציג טכניקה פשוטה וחדשנית העושה שימוש במכשיר האולטרסאונד ככלי ביופידבק ויזואלי במהלך השלב השני ("שלב הלחיצות", פתיחה גמורה של צוואר הרחם) של הלידה. התערבות הביופידבק ניתנה לנשים בלידה ראשונה עם אלחוש אפידורלי' שהגיעו לפתיחה גמורה. בשלב זה בוצעה התערבות בת 5-10 דקות שכללה הדמיית אולטרסאונד של ראש העובר בתעלת הלידה. בשלב הראשון היולדת התבקשה לבצע לחיצות ללא הסתכלות על מסך האולטרה סאונד. בשלב השני כאשר מסך האולטרסאונד מסובב כלפי היולדת ולאחר קבלת הסבר על התמונה והבנתה, התבקשה היולדת לבצע את אותן לחיצות' אולם הפעם תוך כדי הסתכלות על המסך והדגמת ירידת ראש העובר בתעלת הלידה בזמן הלחיצה. התערבות קצרה זו אפשרה ליולדת הזדמנות לקבל אינפורמציה ויזואלית על האופן בו הלחיצות שלה משפיעות על התקדמות העובר בתעלת הלידה לצורך קידום הלידה, ולכוון את העבודה הגופנית שלה, תוך שהיא מקבלת פידבק בזמן אמת על יעילות הלחיצות שלה. לאחר ההדגמה תודרכה היולדת לבצע את הלחיצות בהמשך הלידה כפי שהיא חוותה באמצעות מכשיר האולטרה סאונד, תוך שהיא מחזיקה בראשה את תמונת התינוק מתקדם בתעלת הלידה.

תוצאות מחקר הביופידבק בלידה מעידות על כך שיעילות הלחיצות של היולדות גברה לאחר התערבות הביופידבק. כמו כן, ממצאי מחקר הביופידבק בלידה מעידים על כך שנשים שקיבלו את התערבות הביופידבק סבלו מפחות קרעים ספונטניים בתעלת הלידה. עוד, נמצא כי נשים שקיבלו את התערבות הביופידבק דיווחו על תחושת חיבור חזקה יותר לתינוק מיד לאחר הלידה. ממצא זה תואם מחקרים קודמים המראים כי נשים הרות מרגישות חיבור חזק יותר לעוברן לאחר שראו את העובר במהלך בדיקה עם הדמיית אולטרסאונד. תוצאות אלה הוצגו בכנס העולמי של האולטרה סאונד בוינה השנה וזכו בפרס ההרצאה הטובה ביותר בתחום. החודש המאמר התקבל לפרסום בכתב העת הרפואי היוקרתי "Ultrasound in Obstetrics & Gynecology".

יתרה מכך בהיבט הפסיכולוגי, המשיך מעקב אחר היולדות העיד על כך שהגברת תחושת החיבור של היולדת לתינוק מיד לאחר הלידה סייעה במניעת סימפטומים פוסט טראומטיים בעקבות הלידה, יומיים ואף חודש לאחר הלידה. ידוע כי אחד הגורמים אשר תורמים להתפתחות של סימפטומים פוסט טראומטיים הינו מנגנון ההגנה של התנתקות רגשית במהלך האירוע הטראומטי. נראה כי התערבות הביופידבק מנעה את ההתנתקות הזו ולא אפשרה למנגנון ההתנתקות להשתלט ולהתקבע. ההתערבות חיברה את היולדת לתינוקה במהלך הלידה וחיבור זה תרם למניעת התפתחות הסימפטומים הפוסט טראומטיים.

ממצא זה חשוב לאור מחקרים עדכניים בתחום המעידים על כך שאחוז גבוה של נשים סובלות מסימפטומים פוסט טראומטיים לאחר הלידה, דבר אשר פוגע הן במצבה הרגשי של היולדת והן בהתהוות הקשר אם-תינוק (נשים הסובלות מפוסט טראומה נוטות למשל להימנע מתינוקן אשר מזכיר להן את האירוע הטראומטי ועוד).

מחקר הביופידבק בלידה מרחיב את גבולות האולטרסאונד ומציע אותו כמכשיר רב עוצמה היכול בעלות נמוכה וביעילות גבוהה, לשמש את היולדת לצורך שיפור היבטים רפואיים ורגשיים של הלידה. לאור הממצאים ולאחר ביסוס ראשוני של יעילות ההתערבות, מחקרי המשך יוכלו לכוון ולחדד באופן רגיש יותר את פרוטוקול ההתערבות.

מדובר במחקר אינטר-דיסציפלינארי הנערך בשיתוף פעולה בין רופאים בכירים ממחלקת אולטרסאונד בבית החולים שיבא, וחוקרים חברי סגל בבית הספר ברוך איבצ'ר לפסיכולוגיה במרכז הבינתחומי, הרצליה.

חוקרים מבית החולים שיבא: ד"ר ינון גלבוע רופא בכיר במחלקת אולטרסאונד בבית החולים שיבא, ד"ר שרון פרלמן רופאה בכירה במחלקת אולטרסאונד בבית החולים שיבא, פרופ' ראובן אחירון, מנהל מחלקת אולטרסאונד בבית החולים שיבא.

חוקרים מהמרכז הבינתחומי, הרצליה: ד"ר טלי פרנקל ראש יחידת המחקר במכון לגיל ינקות ע"ש זיאמה ארקין, חברת סגל מרצה בבית הספר ברוך איבצ'ר לפסיכולוגיה במרכז הבינתחומי הרצליה, ד"ר דני חמיאל, מרצה בכיר בבית הספר ברוך איבצ'ר לפסיכולוגיה במרכז הבינתחומי הרצליה, מרכז חוסן ע"ש כהן האריס והמרכז לברה"ן ע"ש בריל שרותי בריאות כללית. ד"ר סופי רוסו, חוקרת במכון לגיל ינקות ע"ש זיאמה ארקין, במרכז הבינתחומי הרצליה. המחקר היווה עבודת תיזה של יעל שלזינגר, בוגרת תואר שני בפסיכולוגיה קלינית מהמרכז הבינתחומי, הרצליה.